

ד"ר לנדר ז"ל - שלושים לפטירתו (אדר תש"ע, מרץ 2010)

האלוף במיל' יעקב עמידרור

בני המשפחה, האורחים מארצות הברית קהל המוקירים והמכרים, מכובדי כולם.

קשה ככל הנראה למצוא שני אנשים כה שונים ממני ומד"ר לנדר, ברני – כפי שהכירוהו ידידיו ואלפי מעריציו בארה"ב ובארץ. לא רק 35 שנה הפרידו בין דורי לדורו אלא גם הגיאוגרפיה וגם התרבות

ובכל זאת למדתי להעריך אותו כאחד מגדולי המנהיגים היהודיים בדור האחרון

הוא לא היה מנהיג שהוביל אלפים בהפגנות, והוא לא עלה במעלות הפוליטיקה והוא לא היה חבר בועידת הנשיאים - הוא היה מנהיג חינוכי ותרבותי, שידע כי לעתידם של הדורות הבאים אין חשוב מחינוך, ולדורות הבאים של היהודים אין חשוב מחינוך יהודי. בזה הוא השקיע את מירב זמנו ואת מרצו, הבלתי נלאה.

לא פעם סיפר איך החליט להקים מאפס מוסד אקדמי רציני, לא פעם תיאר לי בסיפוק כיצד מתרחב המוסד ולא היה מפגש שבו לא התגאה בבית ספר חדש שעומד להיקנות, או בתואר חדש שטורו קולג' בארה"ב עומד לקבל אישור להורות אותו.

אבל ד"ר לנדר לא הסתפק בהצלחה הפנומנאלית בארה"ב.

הוא ראה בעיני רוחו כיצד המפעל החינוכי העצום של טורו, המופעל מבית צנוע במנהטן, מתרחב לכל קצוות הגולה. ובכל פעם היה מפרט בגאווה מה נעשה ומה עוד צריך להיעשות במדינה זאת או אחרת, שם חלם לקדם חינוך יהודי.

אבל כפי שהוא הסביר לי, לא יכול להיות, לדעתו, מפעל יהודי רציני בתחום החינוך מבלי שיש לו אחיזה של ממש בארץ ישראל, ועל כן זה המוסד היחיד מכול אלה המחוברים לטורו שנקרא על שמו על פי החלטתו, ויש לי גאווה רבה על כך.

זה היה חשוב לו וזה חשוב מאוד לנו.

כשהחילוננו לעבוד יחד לפני 6 שנים הוא הסביר לי באריכות את חזונו ומדוע יעשה הכול לפתח את מכון לנדר בירושלים.

בין השאר כי הוא היה מאוהביה הגדולים של מדינת ישראל.

תמיד, ללא יוצא מן הכלל, החל איתי כול שיחה בשאלות הנוגעות למדינה והנעשה בה, ובכול פעם שאל עוד ועוד. אפילו כשטלפנתי אליו לבית החולים, כמה שבועות לפני שנפטר, לא הצלחתי לשאול לשלומו אלא רק אחרי שנתתי לו הרצאה מפורטת על האופציות של ארה"ב וישראל בהקשר לגרעין האירני.

אין לי ספק שהקשר ביננו נשען גם על תחושתו שמצא בר שיח לדיון על בעיותיה של מדינת ישראל, והוא היה מודאג בגינן.

כשניסיתי לאחד את המחנה הדתי לאומי הייתי חייב לספר לו מידי כמה ימים מה המצב והוא הצטער יחד איתי מאוד לאחר הכישלון וניסה לנחמני.

במסגרת זאת הדגיש תמיד מדוע לדעתו חשוב ביותר לפתח את הלימודים המעשיים לחרדים במדינת ישראל ומדוע לדעתו צריך להעתיק את מה שהתפתח בארה"ב, שם מצליחים רבים מאוד לשמור על אורח חיים חרדי ובכול זאת להשתלב בעולם העבודה הוא העסיק אותי לא מעט במאמצים אלה ושחם שמחה גדולה כשבישרנו לו על פתיחתן של שלוש כיתות למנהל עסקים לחרדים וחרדיות כאן בירושלים.

חשוב היה לו שיהודים יתפרנסו בכבוד בלא שיאבדו את יכולתם להמשיך וללמוד תורה

אבל ד"ר לנדר היה לא רק מנהיג שרואה את האופק הרחוק – והוא עסוק בהתקרבות אליו ללא לאות הוא היה בן אדם מקסים, שנון ומלא חוש הומור, שממרום שנותיו היה יכול להבין ולהכיר טוב מאחים מי ראוי לתמיכה כדי להצליח ומי סתם מלהג ולא יממש דבר.

ישבנו פעם במלון המלך דוד, ובמהלך ישיבתנו יחד הגיעו אליו רבים שרצו בעצתו או בשותפויות איתן שאלתי אותו אחרי שיחה עם מאן דהו, מה יצא מהרעיון הכביר שהם גילגלו יחד, והוא אמר לי בחיך לנדרי טיפוסית: "כול שנה הוא בא עם רעיון אחר", ולא הוסיף דבר.

הוא לא אמר על מישהו דברים רעים אבל מחיכו ותגובתו ניתן היה להבין מה דעתו

כי על אף גילו ומעמדו הוא היה בן אדם. "מענטש", אחד שלא יפגע באיש, לא במילה ולא במעשה, ולכן כולם לא רק העריכו אותו אלא גם אהבו אותו.

בשבת קראנו מהן התכונות הנדרשות כדי להיות ממקימי המשכן כנאמר על בצלאל: "ואמלא אותו רוח אלוקים, בחכמה ובתבונה ובדעת ובכל מלאכה, לחשוב מחשבות, לעשות בזהב, בכסף ובנחושת".

רוח אלוקים כבר לא מפעמת בבני דורנו, אלא אולי בקרב ל"ו צדיקים נסתרים,

אנחנו צריכים להסתפק ב:

חכמים – אנשים שכדברי רש"י למדו ויש להם המידע הדרוש

נבונים – אלא המבינים דבר מתוך דבר ויכולים להוסיף נדבך משלהם על מה שלמדו מאחרים

יודעי כל מלאכה – קרי רב דיסציפלינאריים, שאינם מתמקדים רק בתחום אחד.

חושבי מחשבות – מה שאנו קוראים יצירתיים, שיודעים לצאת מהקופסא לחולל שינויים פרי רוחם וחשיבתם

ואנשי עשייה – כאלה שלא רק רעיונות וחזונות גדולים יש להם, אלא שהם יודעים להוציא מן הכוח אל הפועל.

כל אלה היו בד"ר לנדר, שנוסף לכול אלה היה כאמור גם אדם טב לב.

יהי זכרו ברוך